

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10P/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323200231
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2023:4323200231.2

Uznesenie

Okresný súd Levice vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: U. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom - Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, dieťa z rodičov: matky - L. B., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Ž., t. č. bytom F. XXX/XXX, Ž. a otca - W. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X.Y. XXX, za účasti navrhovateľov - 1/ K. X., rod. P.č, nar. XX.XX.XXXX a 2/ L. X., nar. XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom F. XXX/XXX, Ž., o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a.

odôvodnenie:

1. Dňa 18.01.2023 doručili navrhovatelia súdu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhali zverenia maloletého dieťaťa do ich náhradnej osobnej starostlivosti. Svoj návrh odôvodnili tým, že maloleté dieťa ich dcéry L. B., nar. XX.XX.XXXX a W. B., nar. XX.XX.XXXX. Maloletý má diagnózu ľahkého stupňa mentálneho postihnutia a navštevuje špeciálnu triedu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia - variant A na Základnej škole Bátovce. Manželstvo rodičov maloletého je rozvedené od roku 2013, pričom maloletý spolu s jeho sestrou X., nar. XX.XX.XXXX boli zverení do osobnej starostlivosti matke. Matka od roku 2018 bývala v Leviciach na rôznych adresách a za ten čas sa s deťmi vidala iba sporadicky. Vzhľadom na túto situáciu a tiež neschopnosť matky riadne sa postarať o maloleté dieťa, navrhovatelia dlhodobo zabezpečujú maloletému okrem bývania aj stravu, dopravu do školy, ktorá vyhovuje požiadavkám vzhľadom na jeho diagnózu, či prevažnú časť osobnej starostlivosti a výchovy. Matka navyše žiadnym spôsobom finančne neprispela navrhovateľom na starostlivosť o maloletého už od januára 2022 s výnimkou čiastočného zaplatenia hudobného krúžku. V priebehu januára tohto roku začala matka podnikáť kroky, aby maloletý prestal navštevovať Základnú školu v Bátovciach a od druhého polroku v školskom roku 2022/2023 nastúpilo na Spojenú školu internátnu v Leviciach. Vzhľadom na to, že odvoz do školy a prípravu na vyučovanie maloletého dosiaľ zabezpečovali a zabezpečujú navrhovatelia, prehlásením maloletého na citeľne vzdialenejšiu školu môže dôjsť k skomplikovaniu až znemožneniu zabezpečenia odvozu do školy a prípravy na vyučovanie zo strany navrhovateľov, hrozí, že týmto bude vážne ohrozený priaznivý vývoj maloletého. Priaznivý vývoj maloletého je ohrozený aj tým, že si matka naďalej riadne neplní svoje rodičovské povinnosti.

2. Dňa 24.06.2022 si navrhovatelia podali na tunajšom súde podali návrh vo veci samej - zverenie maloletého dieťaťa do ich náhradnej osobnej starostlivosti (konanie vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 11P/102/2022), ktorý bol postúpený Okresnému súdu Bratislava V., kde sa konanie vedie pod sp. zn. 22P/80/2022, pričom vec bola predložená Krajskému súdu v Bratislave za účelom rozhodnutia o miestnej príslušnosti.

3. Okresný súd Levice dňa 19.01.2023 postúpil predmetnú vec (sp. zn. 10P/30/2023) Okresnému súdu Bratislava V. ako súdu miestne príslušnému na konanie vo veci. Okresný súd Bratislava V. však dňa 01.02.2023 vyslovil svoj nesúhlas s postúpením. Následne o nesúhlase s postúpením rozhodoval Krajský súd v Bratislave, ktorý uznesením zo dňa 15.02.2023 č. k. 4NcC/4/2023-25, právoplatné dňa

21.02.2023, rozhodol, že nesúhlas Okresného súdu Bratislava V s postúpením veci je dôvodný a miestne príslušným súdom na konanie vo veci je Okresný súd Levice.

4. Zo správy, ktorú vypracovala dňa 16.01.2023 Základná škola v Bátovciach vyplýva, že o mal. U. sa starajú starí rodičia, najmä stará mama, ktorá ho pravidelne vozí do školy a aj po vyučovaní ho odvezie domov. Vozí ho pravidelne aj na folklórny nácvik v nedeľu a tiež do ZUŠ Levice dvakrát týždenne. Stará mama sa s ním pravidelne učí a zabezpečuje mu všetky učebné pomôcky na vyučovanie. Je v denno-dennom kontakte s triednou učiteľkou Mgr. G. B., nakoľko sa pravidelne informuje o priebehu dňa. Maloletý má v poslednom období strach o starú matku, ktorej sa dcéra L. B. vyhráža zbitím a zabitím, dokonca aj vypálením domácnosti, v ktorej spolu žijú. Maloletý má starú mamu veľmi rád a častokrát povie, že je rád, že nie je so svojou „materou“, nakoľko sa nedokáže o neho postarať, pretože klame, je veľmi konfliktná a psychicky labilná. Škola považuje za nutné brániť maloletého U. pred ohrozením a konaním matky, ktorá nie je schopná postarať sa o jeho zdravý duševný a mravný vývoj, nakoľko podnikla nesprávne výchovné rozhodnutie voči jej maloletej dcére X., ktorej dovolila vzťah s mužom vo veku okolo 40 rokov a teraz má matka s dcérou problémy. Matka navštívila školu dňa 11.01.2023 a požiadala riaditeľa školy o odhlásenie maloletého zo školy zo zdravotného dôvodu, pričom udala, že má maloletý epileptické záchvaty, že je celý červený. Prehlásila ho do Spojenej školy internátnej v Leviciach, kde má nastúpiť od 01.02.2023.

5. Súd dňa 08.03.2023 telefonicky kontaktoval Základnú školu Bátovce za účelom zistenia či mal. U. B., nar. XX.XX.XXXX je žiakom ich školy. Základná škola Bátovce oznámila súdu, že maloletý U. nie je žiakom ich školy od druhého polroka.

6. Rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 06.12.2011 č. k. 12P/63/2011-41 má súd za preukázané, že mal. X., nar. XX.X.XXXX a mal. U., nar. X.XX.XXXX boli zverení do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na výživu mal. X. sumou 50 eur mesačne a na výživu mal. U. sumou 50 eur mesačne, ktoré je otec povinný k rukám matky uhrádzať vždy do 15-teho dňa kal. mesiaca vopred, počnúc dňom 01.12.2011. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 19.12.2011.

7. Podľa § 111 písm. p) CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti.

8. Podľa § 2 ods. 1 veta prvá CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

10. Podľa § 329 ods. 1 veta prvá CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

11. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

12. Podľa § 360 ods. 1 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

13. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

14. Podľa § 328 ods. 1 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

15. Podľa § 330 ods. 1 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

16. Podľa § 331 ods. 2 CSP, uznesenie o neodkladnom opatrení súd odošle najneskôr do troch dní od jeho vyhotovenia.

17. Podľa § 332 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

18. V zmysle čl. 24 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa (ods. 2). Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom (ods. 3).

19. V zmysle č. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech uskutočňovanej

verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

20. Podľa § 35 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vystaňovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku

maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd. 21. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

22. Podľa § 45 ods. 3 Zákona o rodine, v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

23. Podľa § 45 ods. 4 Zákona o rodine, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

24. V zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je zjavné, že neodkladné opatrenie môže súd nariadiť v dvoch prípadoch, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava z ohrozenia exekúcie, pričom tak môže urobiť pred začatím konania, počas konania a tiež po jeho skončení. Neodkladné opatrenie umožňuje pružne riešiť situáciu, keď je potrebný urýchlenný zásah súdu. Je jedným zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť dočasnou a

provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v už začatom konaní nastať. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení z dôvodu, že nariadenie neodkladného opatrenia má dočasný, neodkladný a predbežný charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci samej a skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Ak by sa v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia malo trvať na požiadavke riadneho vykonania hodnotenia dôkazov, mohol by byť účel tohto procesného inštitútu zmarený, pretože základnými znakmi neodkladných opatrení sú ich dočasnosť a provizórnosť. Najmä atribút provizórnosti je potrebné mimoriadne vyzdvihnúť, lebo už zo samotného označenia "neodkladné opatrenie" vyplýva, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi, že nariadením neodkladného opatrenia nezíska ani jeden z účastníkov silnejšie postavenie a tiež nezískava práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne, predbežne a neodkladne upravuje určitý okruh vzťahov. Dočasnou úpravou urobenou vo forme neodkladného opatrenia sa preto neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov, ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi. Znamená to, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak.

25. Neodkladné opatrenia sa podľa ich obsahu nariaďujú v súlade s § 325 ods. 2 CSP, resp. § 367 CMP, prípadne v súlade s iným zákonom (Zákon o rodine). Ustanovenie § 325 ods. 2 CSP iba príkladne uvádza výpočet neodkladných opatrení, ktoré súd môže nariadiť. Súd pri poskytovaní ochrany neodkladným opatrením použije výrok, ktorý svojou formou najväčšmi zodpovedá osvedčenému právu bez ohľadu na to, či tento výrok má normatívny základ v ustanovení § 325 ods. 2 CSP. Preto súd môže nariadiť aj iné neodkladné opatrenie.

26. Neodkladné opatrenia upravujú nielen faktické pomery účastníkov, ale upravujú aj právne pomery, i keď len predbežne. Súd musí v konaní predovšetkým skúmať, či je návrh navrhovateľa osvedčený, tiež je potrebné skúmať, či je neodkladné opatrenie potrebné, teda naliehavosť situácie. Nevyhnutnosť úpravy

sa tu ponechá na voľnú úvahu súdu. Súd sa pritom opiera o výsledky urýchleného zisťovania. Ak na jeho základe dospeje k názoru, že návrh je dôvodný, t. j. že ohrozenie vzťahov alebo nárokov účastníkov je také značné, že si vyžaduje okamžité, hoci dočasné opatrenie súdu, nariadi ich najvhodnejšiu úpravu neodkladným opatrením.

27. Podmienkou pre vydanie neodkladného opatrenia je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy právnych pomerov účastníkov, by bolo právo účastníka ohrozené. Nariadením neodkladného opatrenia navrhovateľ nenadobúda práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z uvedeného charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre

vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Pred nariadením neodkladného opatrenia nie je teda skutkový stav zisťovaný v plnom rozsahu, ale rozhodujúce skutočnosti musia byť aspoň osvedčené. To však neznamená, že súd môže vydať neodkladné opatrenie len na základe tvrdení navrhovateľa bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, alebo bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Toto ohrozenie osvedčeného nároku účastníka musí byť konkrétne, reálne a musí hroziť bezprostredne, keď existencia nároku ešte sama o sebe nie je dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia. Je nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť neodkladná ochrana, ako i osvedčenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy.

28. Súd dôkladne preskúmal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho nariadenie v zmysle návrhu navrhovateľov, ktorí žiadajú zveriť maloleté dieťa do ich náhradnej osobnej starostlivosti. Za daných okolností nevznikla potreba dočasnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa a potreba jeho ochrany formou neodkladného opatrenia. Súd nezistil ohrozenie záujmu, života alebo zdravia maloletého, pre ktoré by bolo potrebné formou neodkladného opatrenia dieťa zverovať do náhradnej osobnej starostlivosti. Maloleté dieťa nie je podľa názoru súdu v takej situácii, aby si táto vyžadovala riešenie v podobe vydaného neodkladného opatrenia. Inštitút neodkladného opatrenia kladie dôraz na okamžitý, nevyhnutný zásah, bez ktorého by hrozila bezprostredná ujma, čo v danom prípade splnené nebolo. Súd má za osvedčené, že starostlivosť o maloletého U. zabezpečujú dlhodobo navrhovatelia, a teda nie je vystavené takej situácii (ohrozený život, zdravie, riadny vývin maloletého), ktorá by odôvodňovala nariadenie neodkladného opatrenia. Skutočnosť, že maloletý je v starostlivosti navrhovateľov už niekoľko rokov však neznamená potrebu okamžitej úpravy pomerov v rodine, ani za situácie, že matka maloletého chce maloletého prihlásiť do inej školy. Súd udáva, že zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov neznamená automaticky právo navrhovateľov rozhodovať o podstatných veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, ktorým je i prihlásenie, príp. odhlásenie maloletého do konkrétneho školského zariadenia, pretože osoby, ktoré vykonávajú náhradnú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, toto zastupujú len v bežných veciach (ust. § 45 ods. 4 Zákona o rodine) a pri rozhodovaní o podstatných veciach sa vyžaduje súhlas zákonného zástupcu (§ 45 ods. 6 Zákona o rodine). V opačnom prípade dochádza k postupu podľa § 35 Zákona o rodine. Z uvedeného dôvodu súd vyhodnotil námietky navrhovateľov týkajúce sa ich rozhodovania v otázke vzdelávania maloletého ako nedôvodné. Ak osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

29. Z tvrdení navrhovateľov si súd ustálil, že títo ničím neosvedčili potrebu neodkladnej úpravy v zmysle ich návrhu a z dôvodu absencie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy súd ich návrh na vydanie neodkladného opatrenia zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.